

Handläggare
Hillevi Eklund
Telefon 08-508 27404**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Ny avfallsplan för Stockholm 2025-2030. Svar på remiss från avfallsnämnden

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen.
2. Stadsbyggnadsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Amanda Horwitz
StadsbyggnadsdirektörMartin Schröder
Bitr. avdelningschef

SAMMANFATTNING

Stadsbyggnadsnämnden har fått remissen *förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2025-2030* från avfallsnämnden för yttrande.

Avfallsplanen är ett av kommunens lagstadgade styrdokument för avfallshanteringen. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar, tillsammans med andra nämnder, för genomförandet av flera av avfallsplanens åtgärder.

Stadsbyggnadskontoret anser att det är viktigt att avfallsfrågan lyfts vid rätt tillfällen i stadsutvecklingsprocessen, från övergripande till detaljerad nivå samt i bygglov. Detta för att kunna hantera avfallshanteringens markanspråk tillsammans med andra intressen i en växande och allt tätare stad. Stadsbyggnadskontoret ser positivt på åtgärden som syftar till att förtydliga hur och i vilka sammanhang avfallsutredningar behöver tas fram under plan- och bygglovsprocessen men anser att nyttan av föreslagen nämndindikator kopplat till avfallsutredningar är begränsad och därför bör tas bort. I arbetet med implementeringen av de nya lagkraven kring insamling av förpackningar behöver de ansvariga nämnderna samarbeta för att hitta gemensamma principer och starta

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
start.stockholmBilaga: *Bilaga A Avfallsplan 2025 till 2030 utställningsversion*

detta arbete så snart som möjligt för att undvika att genomförandet får negativa konsekvenser i stadsmiljön.

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen och förklarar beslutet omedelbart justerat.

UTLÅTANDE

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har fått remissen *förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2025-2030* från avfallsnämnden för yttrande senast den 15 april 2024. Stadsbyggnadskontoret har beviljats anstånd att inkomma med synpunkter senast den 30 april 2024.

Övriga remissinstanser är AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Arbetsmarknadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Ekerö kommun, El-kretsen, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, Exploateringsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Fastighetsnämnden, Fastighetsägarna i Stockholm, Funktionsrätt Stockholms stad, Giva Sverige, HSB Stockholm, Hyresgästföreningen i Stor-Stockholm, Håll Sverige Rent, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Idrottsnämnden Järva stadsdelsnämnd, Storsthlm, (Kommunförbundet Stockholms län, KSL), Kungsholmens stadsdelsnämnd, Kulturhuset Stadsteatern, Länsstyrelsen i Stockholms län, Micasa fastigheter, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, NVOA, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, NPA, Riksbyggen Stockholm, Servicenämnden, SRV Återvinning, Skolfastigheter i Stockholm, SISAB, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Stadsbyggnadsnämnden, Stadsledningskontoret, Stockholm Business Region SBR, Stockholm Exergi AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms kooperativa bostadsförening, SKB, Stockholm Parkering AB, Stockholms Stadshus AB, Stokab, Storstockholms brandförsvar, St:Erik Markförvaltning, Sveriges Åkeriföretag ABC-åkarna, Södermalms stadsdelsnämnd, SÖRAB, TMR, Trafiknämnden, Tyresö kommun, Utbildningsnämnden, Villaägarna region ABC samt Återvinningsindustrierna.

I ärendet har stadsbyggnadskontoret samrått med exploateringskontoret.

Sammanfattning av remissen

Avfallsplanen är ett av kommunens lagstadgade styrdokument för avfallshanteringen. Avfallsplanen utgör den ena delen av stadens renhållningsförordning. Den andra delen är avfallsföreskrifter. Kravet på en kommunal renhållningsförordning finns i miljöbalken och den beslutas av kommunfullmäktige. Det är avfallsnämnden som har tagit fram förslaget till avfallsplan. Remissförslaget har formats med utgångspunkt i lagstiftning, nationella och regionala miljömål, stadens miljöprogram samt stadens målsättningar för framtida utveckling.

Avfallsmängderna förväntas öka när stadens befolkning växer. Lagkraven för avfallshanteringen ökar också till exempel genom fastighetsnära utsortering av fler avfallsfraktioner. Samtidigt som staden förtätas och folkmängden stiger, ökar alltså behovet av ytor för avfallshantering.

Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål, vilka är desamma som för nuvarande avfallsplan eftersom de bedömts vara fortsatt aktuella. De fyra huvudmålen är:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
2. Nedskräpningen i staden ska minska.
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan.
4. Avfallshanteringen ska vara en självklar del av stadens fysiska planering.

De fyra huvudmålen har brutits ned i delmål för planperioden 2025–2030. Till delmålen är tidsatta åtgärder kopplade, vilkas syfte är att bidra till att målen kan uppnås. I nedanstående listade åtgärder förväntas Stadsbyggnadsnämnden bidra. För de åtgärder som markerats i fetstil har nämnden utpekats som huvudansvarig för genomförandet. Vissa av åtgärderna är hämtade från kommande miljöprogram och klimathandlingsplan, dessa är nedan markerade med MP respektive KHP.

Huvudmål 1:

- Planera för återbruksdepåer av bygg-och anläggningsmaterial för stadens verksamheter (KHP 4.10).
- Verka för att fastighetsbranschen skapar ett digitalt system för materialöversikt för byggnader som ligger inom stadsutvecklingsområden eller som ska rivas. Systemet ska visa vilket material som kan bli tillgängligt för återbruk och när det blir tillgängligt (KHP 4.16).

- Arbeta efter och genomföra åtgärder i stadens handlingsplan för Masshantering 2024-2027.
- **Möjliggör en minskad rivning av byggnader genom att underlätta för byggaktörer att anpassa befintliga byggnader framför rivning och nyproduktion (KHP 4.1b) (MP 5.1).**

Under huvudmål 1 finns flera åtgärder som riktar sig till alla stadens nämnder och bolag och som syftar till att förebygga avfall och öka utsorteringen av avfall inom den egna verksamheten.

Huvudmål 2:

- Förtydliga ansvar för förvaltningar och bolag vad gäller nedskräpning och dumpning.

Huvudmål 3:

- Införa fastighetsnära insamling av förpackningar.
- Etablera lättillgängliga insamlingsplats för skrymmande förpackningar.

Huvudmål 4:

- Ta fram riktlinjer för avfallsutredning för planprogram, detaljplan och bygglov.
- **Säkerställa att avfallsutredning görs vid framtagande av program och detaljplaner där det är relevant.**
- Genomföra kompetenshöjande åtgärder kring avfallshantering och återbruk.
- **Säkerställa att förebyggande av avfall, återbruk och avfallsfrågor beaktas i planprogram.**
- Samverka inom staden för att kommunal mark i större utsträckning avsätts för återanvändning, återvinning och avfallsrelaterad verksamhet.
- **I den strategiska planeringen proaktivt avsätta ytor för återbruk och avfallshantering (MP 5.2).**
- Ta fram förslag på lämpliga ytor inom staden som kan användas som lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar.
- Samverka inom staden för att kommunal mark i större utsträckning avsätts för insamling av avfall då möjlighet att göra detta inom fastigheten uttömts.
- Utredda möjlighet och under vilka förutsättningar det går inrymma fastighetsnära avfallshantering på kommunal mark.

Stadsbyggnadsnämnden är också utpekad som uppföljningsansvarig för en föreslagen nämndindikator: ”Andel avfallsutredningar som genomförs i detaljplaneskede (%)”.

Kontorets synpunkter

Avfallshanteringen är en viktig del i stadens tekniska infrastruktur och även en viktig del i stadens miljö- och klimatarbete. Den nya avfallsplanen behandlar de viktigaste frågorna kopplat till behovet av förebyggande av avfall samt utmaningarna som behöver hanteras i en allt tätare stad med fler människor och samtidigt högre ambitioner kring sortering, återvinning och återbruk av avfall.

Kontoret ser att den föreslagna avfallsplanen fångar stadsbyggnadsperspektivets behov och utmaningar genom sina mål och åtgärder.

Stadsbyggnadskontoret anser att utvecklingen av avfallsplanen med tidsatta och tydligt ansvarsfördelade åtgärder förtydligar genomförandet och kan bidra till en starkare måluppfyllelse.

De av avfallsplanens åtgärder som berör stadsbyggnadsnämnden kan delas in enligt rubrikerna nedan.

Åtgärder om avfallsutredningar

Gällande den föreslagna åtgärden att ta fram riktlinjer för avfallsutredning för planprogram, detaljplan och bygglov ser stadsbyggnadskontoret positivt på att det förtydligas hur och i vilka sammanhang avfallsutredningar behöver tas fram under plan- och bygglovsprocessen. Det är viktigt att utredningar görs i rätt projekt och vid rätt tillfälle samt att det tydliggörs hur olika avfallslösningar bör prioriteras för att förtydliga förutsättningarna för planarbetet. Stadsbyggnadskontoret vill poängtera vikten av att riktlinjerna tas fram i nära samarbete mellan de ansvariga nämnderna och Stockholm vatten av avfall. Stadsbyggnadskontoret anser att det är rimligt att åtgärden ”Genomföra kompetenshöjande åtgärder kring avfallshantering och återbruk” följer åtgärden om att ta fram riktlinjer för avfallsutredningar och att kompetenshöjande åtgärder genomförs när riktlinjer finns på plats. Kontoret föreslår därför att de kompetenshöjande åtgärderna bör vara genomförda senast 2026 istället för 2025.

Kopplat till åtgärderna om avfallsutredningar föreslås stadsbyggnadsnämnden ges uppföljningsansvar för en nämndindikator: ”Andel avfallsutredningar som genomförs i detaljplaneskede (%)”. Förutsättningarna för framtagande av avfallsutredningarna ska tydliggöras i ovan nämnda riktlinjer och kopplas till detaljplanens omfattning. Uppföljning av genomförda avfallsutredningar försvåras av att det inte kommer vara aktuellt att

ta fram avfallsutredningar för alla nya detaljplaner. Sett till det arbete som krävs för att följa upp i förhållande till hur en sådan framtagen information kan bidra till måluppfyllelse ser stadsbyggnadskontoret en begränsad nytta av nämndindikatorn och anser därför att den bör tas bort.

Åtgärder kopplade till implementeringen av den nya förpackningsförordningen

Flera åtgärder där stadsbyggnadsnämnden har getts ett delansvar för genomförande är kopplade till den förändrade lagstiftningen om förpackningsinsamling med införandet av dels fastighetsnära insamling av förpackningar och dels inrättandet av lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar. Båda dessa påverkar stadsbyggnadsnämndens verksamheter.

I nya områden som planeras behöver avfallsfrågan lyftas tidigt för att säkerställa att utrymme finns. De största utmaningarna i detta skede är dock kopplade till hur de nya kraven ska kunna implementeras i befintlig bebyggelse. I synnerhet är implementeringen utmanande i områden som har höga kulturhistoriska värden och där det samtidigt saknas plats i befintliga byggnader för insamling av nya avfallsfraktioner. Där riskerar byggnader och skåp för avfall att placeras mot gatan vilket i sin tur kan påverka stadsbilden negativt. Stadsbyggnadskontoret ser positivt på att avfallsplanen lyfter att den framkomliga vägen för implementering av de nya kraven kan vara en kombination av ett flertal kompletterande lösningar som kan innefatta överenskommelse om kvartersnära lösningar, mobila lösningar eller annat. Kontoret ser initialt ett behov av att identifiera vilka områden som är lämpliga att tillämpa fastighetsnära avfallshantering i och i vilka områden som just dessa gemensamma lösningar eller en kombination av olika avfallslösningar är en mer önskvärd väg framåt. Kontoret vill belysa vikten av att det gemensamma arbetet kring hur implementeringen ska ske påbörjas så snart som möjligt och samt poängtera vikten av samarbete internt och mellan de ansvariga nämnderna för att gemensamt hitta principer och förhållningssätt för att lyckas med implementeringen. Detta för att undvika att stadsbilden förändras negativt till följd av de nya kraven.

Åtgärder kopplade till avfallshanteringens ökade markanspråk

Flera åtgärder i avfallsplanen handlar om att säkerställa och möjliggöra platser för avfallshantering, återvinning och återbruk. Dels kopplat till ovan nämnda åtgärder om den nya förpackningsförordningen och dels kopplat till den övergripande strategiska planeringen. Stadsbyggnadskontoret förstår att en växande stad och nya lagkrav kan innebära växande avfallsvolymer

och nya behov kopplat till avfallshanteringen. Därför är det viktigt att avfallsfrågan lyfts vid rätt tillfällen i stadsutvecklingsprocessen, från övergripande till detaljerad nivå samt i bygglov. När avfallsfrågan lyfts tidigt skapas förutsättningar att hantera eventuella utmaningar. Det är dock uppenbart att målkonflikter ändå kommer att uppstå mellan olika intressen som gör anspråk på de möjliga ytorna i en växande och allt tätare stad.

Stadsbyggnadskontoret ser därför att samverkan mellan stadens berörda förvaltningar och bolag är avgörande för att hitta framkomliga lösningar. Dels då insikt och god kunskap hos de tekniska förvaltningarna om förutsättningarna och behoven för avfallshanteringen är nödvändig i processen och dels för att det i många fall kommer vara aktuellt att gemensamt hitta lösningar som kan tillgodose flera intressenters behov kopplat till markanspråk.

Åtgärder som finns i andra planer och program

Gällande de åtgärder i avfallsplanen som är hämtade från kommande miljöprogram och klimathandlingsplan eller hänvisar till åtgärder i stadens masshanteringsplan väljer stadsbyggnadskontoret i denna remiss att inte yttra sig då dessa åtgärder hanteras i andra processer.

Stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen och förklarar beslutet omedelbart justerat.

SLUT